

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm LVIII. Per tuas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

rum literarum facta mentione. Vnde dubium ortum fuit, priorésne Iudices, an posteriores de causa cognoscere debeant; Resp. Innoc. III. Tamen si legitime appellanti indulgeatur à Lege annus, & ex causa biennium, ad prosequendam appellationem; quia tamen is terminus tum à Iudice, tum à parte restringi, nō autem prorogari potest, idē distinguendum, si enim terminus appellationi prosequēdæ præfixus sit, atq; eo tacito is, cōtra quem appellatum, literas impetrārit, nullius momenti erunt; sin autem præfixus non sit, tum is, contra quem appellatum, intra legalem anni terminū impetrare potest literas super appellationis causa, dummodō non nimis præveniat, vt adversarium supplantare videatur. Et ita quidē impetrare potest, vt appellans, si appellationē prosequi velit coram Iudice delegato impetrato, nisi eum reculare possit, agere cogatur. Quōd si appellans nolit, nihilominus appellatus causā prosequi poterit, præsertim si ex dilatione periculum ipsi generetur, sed & superior si animadvertat periculū imminere ex dilatione, dum neuter litigantium appellationem prosequitur, ipsemet potest & debet occurrere. v.g. in casu si à sententia lata super confirmatione electi provocatum sit, & vtraque pars litem differre velit vsque ad annum, tum Iudex ad quem appellatum, ne Christi grex diu Pastore careat, debitum partibus terminum præfigere potest. Ex his ait Innoc. colligi posse responsionem ad interrogata, nimirum per literas posteriores prioribus legitime impetratis non derogari, sed per eos ad confirmandam prius latam sententiam rationabiliter procedi posse.

SYMMARIUM.

1. Terminus prosequenda & finienda appellationis est anni spatium, & ex causa biennium, quod prorogari non potest, restringi tamen à iudice à quo vel appellante potest.
2. Terminum ab homine præfixum si altera pars præveniat impetrando literas, nulla facta mentione termini, litera nihil valent.

3. Quid juris sit, si terminus nullus sit ab homine præfixus, circa literarum impetrationem, super causa appellationis cognoscenda.

Sermo hīc est de tempore prosequēdæ & finiendæ appellationis, de quo *sup. in c. 5. b. 2. & in Clem. sicuti. eodem titulo.* vbi generalis regula traditur terminum istum esse anni spatium & ex causa biennium.

Hoc spatium temporis nec Iudex à quo, nec appellans prorogare possunt, quamvis restringere possint breviorē terminum statuendo. Et hoc casu, ante terminū, nulla facta mentione termini, pars non potest impetrare, vt causa appellationis committatur.

Sin autem nullus terminus præfixus, tunc distingui debet inter appellantem: nam ille toto anni tempore literas impetrare potest super causa appellationis cognoscēda, at verō appellatus non potest nimis prævenire appellātem, sed tempus congruū secundū boni viri arbitriū exspectare cogitur, in quo appellans paratus esse possit ad causam prosequendam, tunc cogitur saltem prope finē anni seu ad vndecimum anni mensem elapsū citatus comparere, teste *Alex. hic n. 10.* Quōd si verō appellans legitime citatus non compareat, etiam ipso absente petere potest appellatus, vt causa secundū commissio- nis literas definiatur, vt hīc significatur, & in authentica *Ei qui. c. De temporibus appell.* Sin autem neuter causam intra annum prosequatur, tum neque Iudex ad quem se immiscere aut partes compellere debet, præterquam si periculum Reipublicæ timeatur, v.g. vt Ecclesia diu pastore careat.

CAPITVLVM LVIII.

Per tuas.

PARAPHRASIS.

Quæsitum erat ex Innoc. II I. si post latam sententiam, aut saltem post testium publicationem appellatum sit ad Sedem Apostolicam, atque inde causa delegata Iudicibus, accidat verō, vt pars altera coram his delegatis comparere recuset, an nihilominus causam definire possint.

b b b b

Respon-

Respondet Papa, Quandoquidem lis super eadem causa coram Iudice à quo, legitime contestata fuit, idè Iudices delegatos si de meritis causæ ipsi constet, eam sententialiter definire posse, etiam absente eo, qui conuenitur, quippe cum se contumaciter absentet.

S V M M A R I V M.

1. Effectus litis contestate etiam ad causam appellationis extenditur.
2. Lite in prima instantia contestata, si altera pars contumaciter in causa appellationis absens sit, Iudex appellationis procedere potest ad sententiam definitiuam.
3. In casu, quo nullus ab homine terminus est præfixus, vel ab appellante acceptatus, pars citari debet.
4. Cui parti in causa appellationis, onus probandi incumbat.

Not. I. Effectus litis contestatæ non extinguuntur per sententiam definitiuam; quominus etiam ad causam appellationis se extendere possit, quamobrem exceptiones dilatoriæ, quæ post litem contestatam in prima instantia opponi nõ possunt, nec in causa appellationis possunt. *l. Ita demum. 13. C. de procuratoribus.*

2 Not. II. Si lis in prima instantia contestata sit, & pars conuenta in causa appellationis contumaciter se absentet, Iudex appellationis procedere potest ad sententiam definitiuam. Nec enim obstat titulus huius libri, vt lite non contestata &c. quia vt iam dixi, litis contestatio in prima instantia facta effectum porrigere potest ad causam appellationis.

Veruntamen si vtraque pars præsens sit, litis contestationem denuo faciendam esse ait *gl. recepta in c. Rainald. 18. verb. contestata de testament. Abb. h. n. 2.*

3 Notand. III. Si nullus terminus à Iudice constitutus, vel ab appellante determinatus & ab appellato acceptatus sit, tunc reus conueniendus citari debet, vt in contumacia constitui, & contra eum absentem procedi possit, ita tamen vt Iudex pro absente suppleat, quæ juris pro ipso sunt. *l. Ampliorem. 37. C. hoc tit.*

Quærit hîc *Abb. n. 6. Alex. n. 28.* cui parti in causa appellationis onus probandi incumbat. Resp. Quod attinet ad præparatoria, Iudicij appellans probare debet se appellasse tempore legitimo, videlicet intra decendum à sententia lata, aut grauamine illato; similiter & procurator probare debet mandatum suum, & cauere de rato. Quòd verò attinet ad processum: si pars altera aliquid omissum esse dicat, v.g. citationem, causæ cognitionem, tum id ex actorum inspectione probare debet, *l. 2. C. de eadendo*, quod denique ad merita causæ principalis attinet, is, qui in prima instantia iudicii probationes facere debuit, idem quoque in secunda, seu appellationis instantia debet, seu de nouo, seu ex prioribus actis probationes producere, videri potest *Bart. in l. Hi qui. 7. C. de appellat.*

CAPITVLVM LIX.

Vt debitus.

P A R A P H R A S I S.

Innocentius III. in Concilio Lateranensi c. 35. definiit, vt Iudicibus honor debitus deferatur, & litigantibus laboribus & expensis minuendis consulatur. Si quis coram idoneo Iudice aduersarium conuenit, quod appellatio ante definitiuam sententiam fieri non possit, nisi rationabili allata causa: sed processus Iudicis permitti debeat, non obstante, si quis dicat se ad Superiorem destinasse nuntium, aut impetrisse litteras præterquam si delegato traditæ sint, sin autem causa appellationis probabilis coram Iudice exposita sit, talis videlicet, quæ si probata fuerit, legitima reputari debet, tunc Superior ad quem, de appellatione cognoscet. Qui si appellantem rationabiliter & non appellasse cognõrit, ipsum ad Iudicem à quo remittere, & in expensis condemnabit, alioquin ipsemet in causa procedet, saluis tamen constitutionibus, quæ sunt de causis maioribus ad Apostolicam sedem deferendis.

S V M.